

2015 m. birželio 10 d., trečiadienis

P8_TA(2015)0227

Padėtis Vengrijoje

2015 m. birželio 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Vengrijoje (2015/2700(RSP))

(2016/C 407/06)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties preambulę, ypač į jos antrą ir ketvirtą–septintą konstatuojamąsias dalis,
- ypač atsižvelgdamas į ES sutarties 2 straipsnį, 3 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, 6 ir 7 straipsnius, taip pat į ES sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) straipsnius, susijusius su pagarba pagrindinėms teisėms, jų skatinimu ir apsauga ES,
- atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 7 d. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, paskelbtą 2007 m. gruodžio 12 d. Strasbūre ir įsigaliojusią 2009 m. gruodžio mėn. kartu su Lisabonos sutartimi,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 1, 2 ir 19 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Protokolą Nr. 13 dėl mirties bausmės panaikinimo visais atvejais,
- atsižvelgdamas į Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (EŽTK), Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, Parlamentinės Asamblėjos, Ministrų komiteto, Žmogaus teisių komisaro ir Europos Tarybos Venecijos komisijos konvencijas, rekomendacijas, rezoliucijas ir pranešimus,
- atsižvelgdamas į savo 2013 m. liepos 3 d. rezoliuciją „Pagrindinių teisių padėtis Vengrijoje: standartai ir praktika (pagal 2012 m. vasario 16 d. Europos Parlamento rezoliuciją)“⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2014 m. vasario 27 d. rezoliuciją dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje (2012 m.)⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2014 m. kovo 11 d. Komisijos komunikatą „Naujos ES priemonės teisinei valstybei stiprinti“ (COM (2014)0158),
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos žmogaus teisių komisaro 2014 m. gruodžio 16 d. pranešimą, kurį jis parengė po apsilankymo Vengrijoje 2014 m. liepos 1–4 d.,
- atsižvelgdamas į 2014 m. gruodžio 16 d. patvirtintas Europos Sąjungos Tarybos ir valstybių narių susitikimo Taryboje išvadas dėl teisinės valstybės principų laikymosi užtikrinimo,
- atsižvelgdamas į klausymą žmogaus teisių padėties Vengrijoje tema, kurį 2015 m. sausio 22 d. surengė Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento 2015 m. vasario 11 d. plenarinio posėdžio diskusijoje dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių užtikrinimo sistemos Tarybos ir Komisijos padarytus pareiškimus,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gegužės 7 d. keitimąsi nuomonėmis, kurį Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas surengė po to, kai Pirmininkų sueiga 2015 m. balandžio 30 d. priėmė sprendimą dėl galimų pasekmių, įskaitant pasekmes šaliai, kaip Europos Sąjungos valstybės narės, teisėms ir statusui, jei toji valstybė narė nuspręstų vėl pradėti taikyti mirties bausmę,

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0315.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2014)0173.

2015 m. birželio 10 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į 2015 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento plenarinio posėdžio diskusijoje dėl padėties Vengrijoje Tarybos ir Komisijos padarytus pareiškimus,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi Europos Sąjunga grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, ir kadangi šios vertybės yra bendros valstybių narių visuomenės, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė, vertybės (Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnis);
- B. kadangi pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją draudžiama bet kokia diskriminacija – dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos;
- C. kadangi mirties bausmės panaikinimas yra viena iš sąlygų siekiant narystės ES, nes ES tvirtai ir principingai laikosi nepritartimo mirties bausmei pozicijos, o mirties bausmės panaikinimas yra pagrindinis ES žmogaus teisių politikos tikslas;
- D. kadangi teisė į prieglobstį garantuojama pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją ir jos 1967 m. sausio 31 d. Protokolą dėl pabėgėlių statuso, taip pat pagal ES sutartį ir SESV;
- E. kadangi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija ir Europos žmogaus teisių konvencija visapusiškai įtrauktos į Vengrijos Konstituciją; kadangi dėl nesėkmingų įvykių Vengrijoje kyla susirūpinimas dėl padėties šalyje;
- F. kadangi 2015 m. balandžio 28 d. Vengrijos ministras pirmininkas Viktor Orbán padarė pareiškimą dėl būtinybės surengti viešąsias diskusijas dėl mirties bausmės; kadangi 2015 m. balandžio 30 d. Europos Parlamento pirmininkas Martin Schulz paskelbė pranešimą spaudai, kuriame tvirtinama, kad Viktor Orbán jį patikino, jog Vengrijos vyriausybė neplanuoja imtis jokių veiksmų, siekdama vėl pradėti taikyti mirties bausmę, ir ji laikysis visų ES sutarčių ir teisės aktų ir juos gerbs; kadangi Viktor Orbán panašius pareiškimus pakartojo 2015 m. gegužės 1 d. per interviu nacionaliniam visuomeniniam radijui, pridurdamas, kad sprendimas vėl pradėti taikyti mirties bausmę turėtų priklausyti išimtinai valstybių narių kompetencijai, taip nukrypdamas nuo ES sutarčių nuostatų;
- G. kadangi 2015 m. gegužės mėn. Vengrijos vyriausybė pradėjo viešas konsultacijas dėl migracijos, o praeityje yra rengusi panašias konsultacijas kitais klausimais; kadangi viešos konsultacijos yra svarbi ir vertinga priemonė, kurią naudojamos vyriausybės gali formuoti gyventojų remiamą politiką; kadangi konsultacijų klausimai kritikuojami dėl jų sugestyvaus ir retorinio pobūdžio, išvelgiant tiesioginę migracijos reiškinio ir grėsmės saugumui sąsają;
- H. kadangi dauguma frakcijų, keisdamosi nuomone Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitete, pritarė nuomonei, kad mirties bausmės taikymo atnaujinimas ir konsultacijose su visuomene pateikiami klausimai yra nepriimtini;
- I. kadangi 2015 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento plenarinio posėdžio diskusijoje dėl padėties Vengrijoje padarytuose pareiškimuose Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujanti šalis pareiškė, kad Taryba padėties Vengrijoje neaptarė, taigi ir nepriėmė jokios oficialios pozicijos šiuo klausimu;
- J. kadangi siekiant reaguoti į dabartinę padėtį Vengrijoje reikėtų ne išskirti vieną konkrečią valstybę narę ar vyriausybę, bet vykdyti visų ES institucijų, ypač Komisijos, kaip Sutarčių sergėtojos, bendrą pareigą užtikrinti, kad visoje Sąjungoje ir visose valstybėse narėse būtų taikomos Sutartys ir kad jų būtų laikomasi;

2015 m. birželio 10 d., trečiadienis

1. tvirtai pabrėžia savo įsitikinimą, kad mirties bausmė nesuderinama su tokiomis pamatinėmis Sąjungos vertybėmis kaip pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms ir kad dėl šios priežasties bet kuri valstybė narė, vėl pradėdanti taikyti mirties bausmę, pažeistų Sutartis ir ES pagrindinių teisių chartiją; dar kartą griežčiausiai tvirtina, kad mirties bausmės panaikinimas yra pagrindinių teisių Europoje plėtojimo pasiekimas;
2. primena, kad valstybei narei sunkiai pažeidus ES sutarties 2 straipsnyje nurodytas vertybes būtų pradėdama taikyti 7 straipsnyje numatyta procedūra;
3. smerkia pasikartojančius Vengrijos ministro pirmininko Viktoro Orbáno pareiškimus, kuriais skatinama pradėti diskusijas dėl galimo pakartotinio mirties bausmės Vengrijoje įvedimo, tokiu būdu oficialiai įtvirtinant ir kurstant idėją, kuri yra akivaizdus vertybių, kuriomis grindžiama Sąjunga, pažeidimas; taigi atkreipia dėmesį į Viktoro Orbáno pareiškimą, kad mirties bausmė Vengrijoje nebus grąžinta, ir pabrėžia ministro pirmininko, kaip vyriausybės vadovo, pareigą propaguoti ES vertybes ir rodyti pavyzdį;
4. pažymi, kad valstybės narės turi suverenią teisę rengti nacionalines konsultacijas; vis dėlto primena, kad konsultacijos turėtų būti grindžiamos vyriausybių pasirengimu valdyti atsakingai siekiant priimti demokratinius politinius sprendimus ir gerbti pagrindines Europos vertybes;
5. smerkia Vengrijos vyriausybės inicijuotas viešas konsultacijas dėl migracijos ir su tuo susijusių visoje šalyje vykdomą kampaniją reklaminiuose stenduose, taip pat pabrėžia, kad Vengrijoje pradėtų konkrečių konsultacijų imigracijos ir terorizmo klausimais turinys ir kalba yra labai klaidinanti, šališka ir nesubalansuota, jais įtvirtinama tendencinga prielaida apie tiesioginę migracijos reiškinio ir grėsmės saugumui sąsają; nurodo, kad atsakymus į internete pateikiamus klausimus būtina papildyti asmens duomenimis, taip atskleidžiant savo politines pažiūras ir pažeidžiant duomenų apsaugos taisykles; taigi ragina šias konsultacijas nutraukti;
6. apgailestauja dėl to, kad viešose konsultacijose kaltinamos ES institucijos ir jų politika, tačiau nepripažįstama valstybių narių atsakomybė šiose srityse; primena, kad valstybės narės visapusiškai dalyvauja ES teisėkūros procese;
7. ragina valstybes nares konstruktyviai dalyvauti dabartinėje diskusijoje dėl Europos migracijos darbotvarkės, kuri daro vienodą poveikį vidaus, išorės ir vystymosi politikai, kuri turi būti įgyvendinta ES;
8. mano, kad visos valstybės narės savo įstatymų leidimo ir administracinėje praktikoje turi visapusiškai laikytis ES teisės ir kad visi teisės aktai, įskaitant bet kurios valstybės narės ar šalies kandidatės pirminę teisę, turi būti grindžiami pagrindinėmis Europos vertybėmis, būtent demokratijos principais, teisine valstybe ir pagrindinėmis teisėmis;
9. apgailestauja, kad Taryba visai nesureagavo į naujausius įvykius Vengrijoje, ir smerkia tai, kad Taryba ir valstybės narės nepakankamai išpareigoja užtikrinti, jog būtų laikomasi teisinės valstybės principo, kaip nurodyta 2014 m. gruodžio 16 d. Europos Sąjungos Tarybos išvadose; ragina Europos Sąjungos Tarybą ir Europos Vadovų Tarybą surengti diskusiją dėl padėties Vengrijoje ir priimti išvadas;
10. pažymi, kad dėl šių per pastaruosius metus įvykusių naujausių įvykių kilo susirūpinimas dėl teisinės valstybės principų, demokratijos ir pagrindinių teisių laikymosi Vengrijoje, ir tai, kartu sudėjus, galėtų reikšti, kad šioje valstybėje narėje kyla sisteminė grėsmė teisei valstybei;
11. ragina Komisiją pradėti taikyti ES teisinės valstybės stiprinimo sistemos pirmosios pakopos nuostatas, taigi nedelsiant inicijuoti nuodugnios demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių padėties Vengrijoje stebėsenos procesą, įvertinant galimą šiurkštų sisteminių ES sutarties 2 straipsnyje nustatytų pagrindinių Sąjungos vertybių, įskaitant bendrą keleto kitų priemonių, kurios blogina demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių padėtį, poveikį, pažeidimą, ir įvertinti, ar toje valstybėje narėje teisei valstybei nekyla sisteminė grėsmė, kuri galėtų peraugti į akivaizdų šiurkštą pažeidimo pagal ES sutarties 7 straipsnį pavojų; ragina Komisiją iki 2015 m. rugšėjo mėn. pateikti ataskaitą šiuo klausimu Parlamentui ir Tarybai;

2015 m. birželio 10 d., trečiadienis

12. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą sukurti ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmą, kaip priemonę užtikrinti visų valstybių narių pasirašytos Chartijos ir Sutarčių laikymąsi ir vykdymą, remiantis bendrais ir objektyviais rodikliais, ir be atrankos ir vienodu pagrindu kasmet nešališkai įvertinti pagrindinių teisių, demokratijos ir teisinės valstybės padėtį visose valstybėse narėse, vertinime dalyvaujant ir ES pagrindinių teisių agentūrai, kartu taikant atitinkamus privalomus ir taisomuosius mechanizmus, kad būtų užpildytos esamos spragos ir sudaromos sąlygos automatiniam ir laipsniškam reagavimui į teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių pažeidimus valstybių narių lygmeniu; paveda savo Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui prisidėti prie šio pasiūlymo rengimo ir plėtojimo ir savo iniciatyva pateikti teisėkūros pranešimą, kuris būtų priimtas iki metų pabaigos;

13. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijai, Tarybai, Vengrijos prezidentui, vyriausybei ir parlamentui, valstybių narių ir šalių kandidačių vyriausybėms ir parlamentams, ES pagrindinių teisių agentūrai, Europos Tarybai ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai.
